Taxa poştală plătită în numerar
conf. aprobării Nr. 36474/1941

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAŢIUNEA „ASTRA" BRAŞOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea unui comitet de redacţie.
Atelierele tipografiei „Astra" Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA 1838
GH. BARIŢIU ŞI SFINŢIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI DE ATÂŢIA URMAŞI, ÎN FRUNTE CU MUREŞENII

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA BRAŞOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 300 Autorităţi şi Societăţi lei 600
Anunţuri şi reclame după tarif.

Nr. 43 Inreg. Trib. Braşov S. II No. G. II. 71/942 — 7 Iunie 1942 — Anul 105

O danie tradiţională

de **V. Branisce**

Mai zilele trecute muzeul Astrei braşovene a primit o solie de primăvară. Erau rândurile calde ale unei ardelence, plecată de ani mulţi de pe meleagurile părinteşti, care şi-a închinat vieaţa scenei, pentru ca de dincolo de luminile rampei să aducă o fărâmă de contribuţie la unitatea sufletească a Românilor de pretutindeni. Şi rândurile în graiul lor domol spuneau:

„Subsemnata Sonia Cluceru, născută Strâmbu, societară cl. I-a a Teatrului Naţional din Bucureşti, având în vedere că sunt o fiică a Ardealului, născută în comuna Cuciulata, judeţul Târnava Mare, împreună cu soţul meu, fiu al vechiului regat, voim să donăm societăţii „Astra" pentru muzeul său, în care s'a rezervat o sală pentru pictura lui Mişu Popp — marele pictor pe care l-a dăruit Ardealul — o colecţie de vreo douăzeci de tablouri de-ale lui: portrete, peisaje, alegorii".

Puţine zile mai târziu acest gând s'a prefăcut în faptă. Astăzi muzeul Astrei din Braşov s'a îmbogăţit cu douăzeci şi două de lucrări ale lui Mişu Popp.

După o pribegie de multe decenii, pânzele pictorului se întorc acasă, în locurile de obârşie. Ele vin să se înşirue alăturea de tablourile pe care muzeul Astrei le-a putut aduna până acuma, pentru a-i da cuvenita cinstire pictorului braşovean.

Pe lângă valoarea acestor tablouri, între care menţionăm un auto-portret, o miniatură a lui Vasile Alecsandri, alta a lui Ion C. Brătianu, o serie de portrete, peisaje şi compoziţii, dania d-nei Cluceru câştigă o înaltă semnificaţie morală. Ea reînvie o veche moştenire ardeleană. Tradiţia de a considera bunurile particulare de interes obştesc ca făcând parte din patrimoniul public. Acest gând a îndemnat pe mulţi fii ai Ardealului să facă însemnate danii. Acum, tablourile dăruite de d-na Cluceru, alături de donaţiunea bogată a d-lui D. Z. Furnică — un alt fiu al Braşovului, care deşi stabilit în Bucureşti, nu lasă să treacă niciun prilej, fără să-şi amintească de vechea-i ctitorie — vor transmite generaţiilor viitoare numele unor suflete alese, ce din truda lor au dat vieaţă muzeului „Astra" Braşov.

Fapta aceasta nobilă ar putea servi şi altora de pildă. In câte case şi poduri se irosesc documente, obiecte de artă, mărturii ale unor trecute vremuri, pe care mâni dispărute astăzi le-au adunat cu dragoste şi grijă, pentru ca urmaşi nepricepuţi să le lase pradă distrugerii!

Avram Iancu

Regele munţilor

„Gazeta" şi Memorandul

de **A. A. Mureşianu**

Asupra marei petiţiuni către tron a Românilor din fosta monarhie austro-ungară din ultimul deceniu al veacului trecut, cunoscută subt numele de *Memorand* s'a scris foarte mult. Una din cele mai bune şi mai utile publicaţii relativă la aceasta şi la marele proces care i-a urmat, este şi lucrarea apărută sub titlul „Procesul Memorandului. Acte şi date" în două volume în anii 1933—34 la Cluj şi datorată distinsului magistrat Ioan I. Papp, prin care s'au scos la iveală o mare parte din documentele oficialităţii ungureşti în legătură cu ea. Pe temeiul acestora istoricul va putea reconstrui cu destulă preciziune fazele celebrului proces. In ce priveşte însă geneza şi evoluţia mişcării memorandiste istoriografia noastră se găseşte încă în stadiul începutului.

Legendele, care se ivesc în jurul tuturor acţiunilor mari din vieaţa popoarelor, au intervenit şi aici ca să îngreuneze munca istoriografului. Una dintre acestea a atribuit şi atribue încă şi astăzi întregul merit al acţiunii memorandiste grupării politice formate în sânul Partidului Naţional al Românilor din fosta monarhie habsburgică şi născute subt influenţa spiritului de partid din regatul liber al României care, reuşind a obţine în conferinţa naţională dela Sibiu, din Ianuarie 1892, cu o majoritate de 22 voturi conducerea Comitetului Naţional şi-a luat asupră-şi însărcinarea prezentării *imediate* şi „fără întârziere" a Memorandului în faţa tronului, tocmai în momentul nefavorabil când împăratul Francisc Iosif I se pregătea pentru serbarea jubileului de 25 de ani al încoronării sale ca „rege al Ungariei".

Aşa s'a întâmplat că din noul Comitet naţional, ales la 1892, care a fost apoi tras la răspundere şi condamnat de Curtea cu juraţi din Cluj „pentru publicarea şi răspândirea Memorandu-

Continuare în pagina 5-a

Foiletonul „GAZETEI TRANSILVANIEI"

Dr. Anton Marchescu:

Grănicerii bănăţeni şi Comunitatea de Avere. — contribuţiuni istorice şi juridice — Caransebeş 1941

de **I. Bozdog**

In nr. nostru 89 din 27 Nov. 1941 publicarăm *Prefaţa* valoroasei lucrări a d-lui Marchescu, cu observaţia că vom reveni asupra ei.

Eram convins că vor veni alţii, mai competenţi şi mai specializaţi în materia acestui studiu şi după o lectură serioasă şi reconfortantă vor face o dare de seamă amplă asupra lucrării.

Tăcerea în jurul acestei cărţi însă mă apasă şi chiar grelele împrejurări istorice şi de vieaţă naţională, care pentru multă lume sunt o manta potrivită de a acoperi lipsa de orice preocupări serioase, îmi par cele mai categoric poruncitoare ca să se ocupe de atari probleme cât mai mulţi.

O instituţie, ca cea a Comunităţii de Avere, — preţul sângelui românesc vărsat atâtea veacuri pentru ideea monarhică şi a dreptăţii, trebue să fie o comoară cunoscută şi scumpă oricărei inimi româneşti, mai ales astăzi când instituţiile culturale a celeilalte comunităţi de avere grănicereşti dela Năsăud au ajuns să fie prefăcute în arme de desnaţionalizare a urmaşilor foştilor grăniceri.

D-l Marchescu face o amplă documentare istorică a înfiinţării şi organizării barierelor grănicereşti de-a-lungul marginelor fostei monarhii arătând timpul şi succesiunea acestor înfiinţări. Incepe cu anul 1538, cu primele confinii militare, puse în serviciul regelui Ferdinand I şi compuse din refugiaţii din Balcani din faţa apăsării tot mai simţite a Turcilor. Au urmat alte etape de organizare: la 1690 confiniul sava-dunărean şi tisa-mureşean, înfiinţate în

INSTANTANEE

Poveste

Era, cum este şi azi în lume, necazuri multe şi războiu. Dumnezeu încercase pe oameni în tot felul pentru ca să-i întoarcă la sine pocăiţi. Le-a dăruit ani slabi cu iarnă lungă şi grea, iar vara secetă mare de nu putea rodi pământul. Ori, a rupt zăgazul norilor şi-a lăsat apele să se reverse şi să smulgă din rădăcini agoniseala mânilor omeneşti. A mai dat Domnul cutremure şi molimi de tot felul. Dar oamenii nu s'au făcut mai buni, nu îngenunchiară pocăiţi în faţa altarelor. Dimpotrivă. Lăcomia şi ura, nesocotirea a tot ce era sfânt şi curat stăpânea acum în lume. Noroadele se învrăjbiră; s'au pornit războaie sângeroase, încât tatăl ceresc cu durere şi scârbă şi-a întors faţa dela pământul nostru. L-ar fi prăpădit făcând-o să se prăbuşească în spaţiu steluţa aceasta verzuie ce adăpostea atâtea păcate, dar îi fu milă şi de astădată şi chemă pe sfinţii Săi să se sfătuiască ce anume ar trebui să facă cu acest glob blestemat.

Intrebă mai întâi pe mucenicii Lui şi pe martiri. Aceştia, care suferiseră mult din partea oamenilor, îl povăţuiră pe Domnul să nu-şi mai risipească bunătatea pentru nişte păcătoşi ca noi, ci mai bine să 'ntunece soarele ce ne dăruieşte lumină şi căldură, lăsându-ne astfel să pierim.

Nici sfinţii părinţi, nici apostolii nu ne-au luat apărarea în faţa Stăpânului. Unii mai îngăduitori, alţii mai porniţi, îl sfătuiau pe Dumnezeu să ne pedepsească iară, cu foc, cu apă, cu sabie şi aşa mai departe.

Bună şi blândă s'a apropiat atunci Fecioara de tronul luminat.

„Am înţeles, Doamne, că asupra nenorocitei omeniri se va abate iarăşi osândă şi prăpăd. Prin inima mea a trecut ascuţişul suliţei de-atâtea ori, îngădue Fiule să nu mai treacă şi de data aceasta. Te-au supărat pământenii şi-ai avut dreptate să-i cerţi şi să-i pedepseşti ca pe nişte copii neascultători. Dar vezi, necazurile şi suferinţa i-au făcut mai răi decât au fost. Incearcă Doamne, şi cu blândeţea. Deschide izvoarele milei Tale să copleşească tot pământul. Impodobeşte-l cu flori, încarcă-l cu bunătăţi de tot soiul, ca omul privindu-le să se veselească iar gândul lui uşor şi senin va pluti atunci spre tine"...

Stăpânul cerului şi al pământului, ascultând sfatul Fecioarei s'a luminat de-o bucurie mare. Sfinţii Lui nu ştiau iubi şi nu ştiau ierta. Singură Maica lui sus a ştiut. Deci porunci îngerilor să oboare odată cu întunerecul şi să împodobească scoarţa săracă a globului nostru cu tot felul de flori, s'o dăruiască cu rod îmbelşugat, să lucreze cu hărnicie noapte după noapte până la ivirea zorilor.

Insă măsura aceasta luată de Domnul pentru îndreptarea oamenilor, n'a plăcut de fel aceluia ce samănă în lume vrajba şi îndeamnă la păcat. Ingrijorat foarte si-a chemat şi el slugile trimiţându-le în lume încărcate de aur. Bani lucitori, bani care aveau menirea să 'ntunece florile, să fure minţile celor şovăitori, bani de aur grei cărau în saci slugile satanei, întrecându-se la treabă cu îngerii Domnului. Când se iveau zorile purpurii şi îngeraşii se ridicau ca nişte fulgi la cer, duhurile necurate se strecurau sub câte un tufiş, prin scorburi sau prin văgăunile munţilor şi dormeau ca buştenii.

Nişte îngeraşi, care tocmai isprăviseră de prins buchete roz pe persici şi caişi şi erau gata acum să se ridice spre patria lor sfântă, zăriră pe aghiuţă care sforăia din greu cu capul pe dăsagii plini cu galbeni şi fără ca el să fi simţit ceva i-au făcut o crestătură bună în fundul dăsagilor. Când se lăsară iar umbrele nopţii şi argatul vicleanului porni la drum, galbenii începură să pice şi unde pica banul răsărea la porunca Domnului, o floare galbenă, rotundă, pe care noi cei de azi o numim păpădie.

Ecat. Pitiş

CRONICA LITERARA

de **Aurel Marin**

— Urmare —

Oaspeţi nepoftiţi e poezia de pură simplitate jammes-istă. Niciodată Fecioara Maria nu a fost mai umanizată ca în aceste şiruri de mare taină. Atmosfera ei ne-a dus şi la şirul de sonete închinate divinităţii de către Michel Angello Buonarotti.

Forma poporană a versificaţiei, de o nestinsă frumuseţe, e adoptată şi în *Ciocârlia* şi nu se putea alege o alta pentru a preamări pe acest Hristos păsăresc, ca şi în *Belşug* sau în acest unic *Alean:*

De ceasuri, de zile veghez
pe-un galben liman portughez.

Cu zalele-alăturea, drept,
Cu mânile cruce pe piept.

Doinind aş privi şapte ani
spre cerul cu miei luzitani,

De nu m'aş găsi unde sânt
neliniştea morii de vânt.

De nu aş pieri, supt de-un astru
văzut-nevăzut, în albastru.

Armonia versului este inimitabilă şi ea nu provine numai din simpla alăturare de cuvinte, de sunete.

Un tânăr prieten ardelean îmi spunea, deunăzi, citind această poezie: Unde va fi întâlnit d-l Lucian Blaga *mori de vânt* pe plaiurile sale natale?

Dacă s'ar fi învrednicit să citească mai departe, mirarea i-ar fi fost îndoită aflând şi de o *Boare atlantică* prin care

In dimineaţa de roz mărgărint
o inimă singură şi dela sine,
purcede solară în anotimp.

Un tablou de adevărată renaştere e *Vânzătorul de greeri.*

Peisajul silvestru, în *Cântecul bradului*, simbol al permanenţii dar şi îndărătniciei sub loviturile vremurilor, e unul din cele mai remarcabile, în literatura contemporană.

In momentul când, pe un colţ de raniţă, scriem aceste rânduri, e războiu. Este anul 1942, luna Aprilie, ziua 28. O iarnă grea nu a dat voie florilor să se arate decât ici, colo. Dar ele, şi dacă vor apărea, vor fi retezate de gloanţe, când nu vor fi măcinate de bocancii noştri.

1917 nu e o poezie de războiu dar este un exemplu de dumnezeiască compătimire.

Ca toate piesele volumului, e o bucată de antologie:

Focul tăcu. E zi de odihnă.
Privim din tranşee
reţeaua, livada cu flori
şi sdrenţele 'n sârmă.
Simţi Paştile 'n linişti.
Incă odată cei zece tovarăşi
stăm într'o groapă,
asemenea bărcii fără de cârmă.

Scumpe făpturi, fluturi mulţi,
năvălesc din apus
cu 'nalte sclipiri jucăuşe, curate.
Trec pe deasupra în pâlcuri,
culori salvate
din alt continent,
cufundat şi răpus.

Mâne bătaia va 'ncepe
din nou. Fii inimă — lemn,
când fiecare 'n tăcere
se 'ntreabă: care pe munte
cădea-va întâiul! — Când
fiecare pe cealaltă frunte
ar vrea să citească un semn.

Eu singur le zic: Fiţi liniştiţi!
Odată cu zorile
cădea-vor întâi nu oameni,
ci florile!
Dediţeii aceştia cu bluze albastre,
păpădii cu coifuri de aur
ca ale noastre.

D-l Lucian Blaga e un poet al unor timpuri de glorie pentru o literatură.

Artei sale nu i se poate nimic adăuga; ea nu mai are a se împlini cu nicio notă nouă spre a fi desăvârşită.

PREDICI ÎN PUSTIU

SUROGATE

Ar trebui să se scrie *„subrogat"* căci sub această denumire vei găsi cuvântul în Larousse, vestitul dicţionar francez. *Subrogaţiunea de persoane* înseamnă bunăoară acţiunea prin care se substitue o persoană alteia pe baza unei procure. Orice avocat este aşa zicând persoana subrogată a clientului său, orice diplomat persoana subrogată a guvernului său. Substanţele alimentare, care înlocuesc pe cele veritabile ar trebui şi ele să se numească subrogate, dar aşa sunt de multe încât de atâta uz — în urma războiului — cuvântul a pierdut pe *b* şi se zice prescurtat surogat. Ar trebui cel puţin să se scrie cu 2 *r* ca să ne amintească pe b-ul pierdut.

Dar eu nici nu vreau să vorbesc de surogatele alimentare ca d. ex. de margarina care se consumă în locul untului în Germania, de arpăcaşul care la noi azi înlocueşte aşa de bine orezul, de boabele de orz înlocuind cafeaua, de zaharină, — care mi-o cer să le-o prescriu cunoscuţi de ai mei, — ca să înlocuiască zahărul.

Nici nu sunt aşa de păgubitoare aceste surogate şi nici razboiul nu va ţinea o veşnicie. Mult mai păgubitoare sunt surogatele sufleteşti pe care adesea nici nu le mai luăm în seamă. Iată câteva:

Avem un lucru important de prelucrat şi noi ne pierdem vremea cu un surogat: d. ex. cititul unui roman. Nu facem ceea ce ar trebui să facem şi totuşi ca să ne împăcăm conştiinţa că nu stăm chiar de geaba întrebuinţăm surogate intelectuale. Ca să nu ne apucăm de cine ştie ce muncă importantă care ne aşteaptă aplicăm surogatul cititului unui ziar pe care-l ţinem un ceas înaintea noastră subrogând prin el munca adevărată şi tot amânând-o. Dar aparatul de radio de câte ori îl întrebuinţăm şi pe el ca pe un surogat, ca să ne înlocuiască cine ştie ce sforţare fizică sau intelectuală pe care ar trebui s'o facem? Dar surogatul bogăţiei crezând că înlocueşte fericirea? Dar surogatul plimbării prin oraş pe străzi prăfuite şi pline de miros de benzină în loc de urcarea sănătoasă a unui deal însorit şi îmbalsamat de miros de brazi şi flori? Dar surogatul observat aşa de des, de a strânge un căţeluş în braţe în loc ca aceleaşi braţe diafane să poarte un copilaş sănătos? Dintre toate însă cel mai nenorocit este surogatul iubirii adevărate conjugale, este credinţa, că alt bărbat sau altă femeie sunt surogate mai bune decât propriul tău soţ sau propria ta soţie.

Cât de mult s'ar consolida vieaţa familiară, cât de bine ar progresa individul, neamul, ţara, dacă aceste surogate sufleteşti n'ar înlocui nici când valorile eterne morale. *Nu de surogatele alimentare să ne plângem, ci toată străduinţa noastră să o concentrăm pentru eliminarea surogatelor sufleteşti.*

Dr. M. Suciu-Sibianu

bună parte din Românii refugiaţi din Balcani. O parte a acestor refugiaţi a fost colonizată la 1698 între Dunăre şi Tisa. Ultima etapă s'a executat la 1763 prin înfiinţarea confiniului militar transilvan.

După retragerea Turcilor din Banat (1716) această provincie a fost organizată de către comandantul general Mercy faţă de continuele ameninţări turceşti. Regimentul româno-bănăţean completează la 1768 pe cele germano-bănăţean (1765) şi iliro-bănăţean din 1766.

Felul organizării, legile şi regulamentele de funcţionare ale regimentului şi apoi ale Comunităţii de Avere sunt expuse cu toate amănuntele studiului unui bun specialist.

Participarea unităţilor militare grănicereşti la diferitele expediţii şi războaie, cum şi faptele de vitejie ale comandanţilor români formează un bogat material documentar în aprofundarea acestor chestiuni de către specialişti.

Captivante sunt însă capitolele în care se ocupă de atitudinea românească a diferitelor personalităţi conducătoare ale Comunităţii de Avere. Chiar faţă de marii păcătoşi ai neamului, cum a fost C. Burdea, are o atitudine de obiectivitate calmă şi-l arată ca definitiv condamnat de către opinia publică contemporană, fără să mai adaoge şi părerile d-sale. „Contemporanii i-au judecat acţiunea politică, nu adaug nimic la judecata lor". Din caracterizările măgulitoare ale duşmanilor noştri citate din Nemzeti Naptár din 1911 figura sinistră a lui Burdea apare în toată urâţenia ei.

Cu atât mai mare căldură zugrăveşte însă personalitatea lui *Patriciu Drăgălina.* „Toţi fiii de ţărani români din fosta graniţă militară, trimişi la liceul unguresc, erau încredinţaţi supravegherii lui, spre a nu-şi uita legea şi limba strămoşească. S'a achitat cu prisosinţă de această grea sarcină a conştiinţii de român, într'o vreme atât de neprielnică. Foştii elevi din internat, alături de pleiada învăţătorilor români, care s'au hrănit din belşugul sufletului său românesc, îşi aduc aminte cu adâncă recunoştinţă de el".

In inima d-lui Marchescu vibrează de bucurie coarda sensibilă a bunului român, când poate sublinia atitudinea şi caracterul românesc al celor ce făceau o dârză şi faţişă opoziţie organelor administrative ale statului, care prin alegere şi numiri de străini ca reprezentanţi ai acelor aproape 100 comune grănicereşti voiau să exproprieze pe încetul această avere, introducând în comitet tot atâţia *cai troieni,* mai ales dela anul 1904 încoace. Este edificatoare în această privinţă atitudinea veneratului protopop al Orşovei, *Mihai Popovici,* care renunţă la votul unanim, când simte că nu va putea lupta cu sorţi de izbândă contra celor ce-şi bat joc de interesele averii grănicereşti.

La această luptă iau parte şi femei. Cele mai viguroase cuvinte de îmbărbătare, apărute în broşura: *Un cuvânt franc către grănicerii români din fostul regiment româno-banatic Nr. 13 şi către toţi aceia care îi priveşte,* porneau din casa unei femei *vlăstar din viţa matroanelor romane.* Era scrisul *Elenei de Iacobici* sub pseudonimul *110 din Armeniş.*

Casa ei din Caransebeş devenise locul de întâlnire al colonelului *Iacobici cu conspiratorii animaţi de intenţiuni nepatriotice şi antiungare.*

Replica elegantă dar usturătoare ce o dă proclamaţiei lui C. Burdea stoarce pe dreptul caracterizarea ei de „un model de curaj, de francheţe şi corectitudine, iar drept cunună a acestor virtuţi: o înflăcărată iubire de neam o însufleţea" încât „când corupţia şi vânzarea de neam începuse a înflori şi se întronase de-a-binelea în Caransebeş" pe dreptul s'a scris în *Lupta* (Nr. 144/1909) despre dânsa că e: *unicul bărbat în Caransebeş".*

E caracteristic şi § 3 din cap. IV Partea II, despre *găsirea coroanei ungare,* pentru credinţa monarhică şi vitejia ostăşească bănăţeană. L. Kossuth,

ICUBB / Babeş-Bolyai University Library Cluj

Scrisori către şi dela Gh. Bariţiu

de **Candid C. Muşlea**

— Urmare. —

Filea-de-Jos. 3 Faur v. 1862

Dulce şi mult dorite Frate,

Trecu[ră] mai patru luni de zile decând pe lângă frăţească îmbrăţişare — aflându-ne la Sibiu — ne despărţirăm deolaltă, şi în acest interval, întru nimica corespunserăm laolaltă; se cădea însă ca spre aceasta însumi să fac iniţiativa, ceea ce iată o şi fac, şi încă începând dela treburi familiare, căci părinţi suntem şi familie avem.

Eu iarăşi mă aflu în ispita măritişului şi, Doamne, grea problemă este aceasta pentru părinţi, şi mai ales atuncia când naia părerilor într'o parte şi într'alta se aiaptă[1]). Compatriotul nostru Iosiv Balint., teolog absolvat şi fecior al răpausatului paroh din Petridul-de-Jos stărueşte cu tot adinsul ca pe Iustina noastră să i-o dăm în căsătorie. Din carnelegile acestea l-am amânat cu momèle de-ale speranţei, curând însă va trece postul, când apoi momèlele faţă cu dânsul nu vor mai putea a mai avea loc, fără numai una expresiune chiară[2]) şi sinceră.

Afinele[3]) dânsului, Ioanne Mera, se află consistorialmente amov(e)at din parohia Petridului-de-Jos, şi de acum această parohie este oferită teologului amintit. Dânsul a recurs şi la părinţii noştri, din interesul dorirei (?) ce ar avea a face cu noi, şi se vede că le-a dobândit propensiunea[4]), căci Tata mi-l descrie pe tânăr de demn pentru familia noastră, îi laudă însuşirile, laudă parohia, întocma[5]) emolumentele[6]) parohiei şi a[le] hotarului. Eu aş dori, ce e drept, concentrarea pre cât s'ar putea — a familiei mele cât mai pe de aproape de noi, străin nu aş fi de către parohia Petridul-de-Jos, de care între altele mă obligă şi interesul economiei ce am pe acolo, tânărul încă ar fi îndestulător, cât din privinţa persoanei, cât iarăşi şi din privinţa calităţilor. Cu toate [acestea] însă, Iustina noastră pare că ar mai aspira la atarete civil, şi după o stare a vieţii mai delicată din (sic !) cum este preotesia de pe la sate, dar zicala este că : pasărea cea din mână, să nu o dai pentru cea din gard.

Poate că ar dori de peţitor un teolog şi mai personat (sic !) din cum este Iosiv Balint; cerca-ne-va acela ori nu, e calcul incognit. Dânsa cu 21 Febr. plineşte 18 ani. Stă însă şi aceea, cumcă dânsa ar mai dori să fetească. Teologul Balint spune cumcă în anul trecut, când fuseşi la Blaj cu DD. Bologa şi Pinciu (?), a conversat cevaşi cu D. ta, făcându-ţi cu acea ocaziune şi gratulaţiune din partea teologilor, şi aşa în câtva îţi va fi cunoscut din persoană. Cu adevărat despre calităţile şi moravurile dânsului cea mai bună informaţiune o ar şti da D. Canonic Cipariu, căci mai un an întreg fusese „Bedelu"[7]) sub directoria Domniei Sale. Iţi rog şi părerea D.tale în acest obiect, ori şi cum ar fi aceea, însă pe mine mă va stâmpăra şi mulţămi.

Te asigurez că fondul Asociaţiunii noastre nu va putea înainta cu sporul dorit, întocma nici măsurile ţintitoare la cultura poporului nostru cu bun temeiu nu se vor putea realiza, până când poporul nostru va fi ocârmuit de oficiali de altă naţionalitate, şi în capul poporului va mai sta o preoţime simplă, şi faţă cu oficialii servilă. Pentru exemplu : după reîntoarcerea noastră dela Sibii, cam la două săptămâni, îmi trimesei „ocasia" (?) după D. Prota Vlassa, pentru ca plecând de aicia din parohia mea, prin toate parohiile protopopiatului acestuia, să facem probe de colectă. D-Sa orişiunde a vorbit poporului adunat cu destulă însufleţire, iar dela mine încă nu lipsiră un îndemn popular şi excitatoriu, care toate fructe bune ne apromiteau, căci vedeai în câte o parohie înscriindu-se dela 30 până şi la 60 fl. v. a., aşa încât dacă vrăjmaşul diavolul nu invidia această a noastră întreprindere, rezulta din acest tract protopopesc o sumă aproape la 7—800 s(i)ute fior[ini] — observez însă cumcă dracii de solgăbirae[8]) unguri desfătuesc pe popor, căindu-l : că are el destule dări să plătească şi fără de această dare, şi aşa : ce unul zideşte, altul risipeşte.

Zece sate din jurul acesta au avut comitiva[9]) ca colecta împreună cu lista dăruitorilor la mine să o administreze, şi iată rezultatul până în 15 Faur c. n. :

Dela Filea-de-Jos s'au colectat	48 f. 85 cr. v. a.	
Dela Lita Rom.	29 f. 40 cr.	
Dela Hăşdate	24 f. 20 cr.	
Dela Sălicea	18 f. 40 cr.	
Dela Săcel	9 f. 50 cr.	
Suma :	130 f. 35 cr.	
Dela Ciurila	45 f. 15 cr.	
Totală suma	175 f. 50 cr.	

Suma aceasta pociu să o administrez pe tot minutul la mâna D. Prota. Astădată e fatală şi acea împrejurare că, cam de şase săptămâni, execuţia militară nu se mai ridică de pe satele acestea, prin care, pe lângă alte nevoi, rămân bieţii ţăreni mai fără pic de dedulceală pe timpul lucrului. Starea aceasta a(b)normală pare că scoate pe om din toată sanitatea.' Caniile[10]) de sus până jos nu mai înceată. Spre noi, spre Români numai D[umne]zeu îşi mai ţine cuvântul şi dreptatea. Un prunc nu poate să se nască între dureri mai grele, din cum ne renaştem noi politicește ; orbiş se luptă acheronta[11]) în contra noastră, ştie Domnul cum vom putea ieşi din această luptă, cu totul desperată.

Eu port următoarele jurnale : Gazeta, Concordia, Amicul Şcoalei şi Strigoiul. Despre „Concordia" la început nu puteam presupune că se va învesti cu un aşa curat vesmânt naţional. Ne aflăm cu toţii sănătoşi, întocma şi părinţii. Aşteptându-ţi doritul răspuns, şi eu pe toţi ai D.tale cu toată a mea familie dulce sărutându-vă, sum

Al Domniei Tale

mult iubitor frate

(ss) *Alessandru*

(Post-scriptumul, de două pagini, nu prezintă nici un interes deosebit).

[1]) Se aruncă.
[2]) Clară.
[3]) Cuscrul.
[4]) Inclinarea.
[5]) Ca şi
[6]) Venitele.
[7]) Pedel = om de serviciu la o universitate, la o şcoală.
[8]) Pretori.
[9]) Insărcinarea.
[10]) Câiniile (?).
[11]) „Acheron„ fluviu în infern.

— Va urma. —

Un om de ispravă

Sunt câteva săptămâni, de când „Gazeta Transilvaniei" ne-a vestit moartea negustorului Ioan Colan. A adus din satul lui, de unde a pornit în frageda tinereţe să propovăduiască adevăratul suflet românesc, munca şi omenia românească, în vremurile când nu era prea uşor lucru să te îndeletniceşti cu astfel de isprăvi.

Şi întotdeauna, la întâmplări de acestea triste, pe lângă durerea ce o simţi pentru câteun bun tovarăş — nu de cei de azi — de frumoasă şi curată luptă românească, — te năpădesc amintirile.

Acum vreo 40 de ani, s'au stabilit la noi în Bran 3 negustori români, le ziceau aşa, fiindcă nu erau localnici — fraţii Ghiţă şi Iancu Axente şi Ioan Colan.

Cei doi au plecat. A rămas singur I. Colan.

Eram copil când l-am cunoscut.

Mai târziu, ne-am apropiat unul de altul, şi ne-am împrietenit. Ne lega acelaşi crez, aceeaşi muncă, aceeaşi luptă.

Şi nu ştiu cum nu-mi puteam da seama, cum nu-mi dau nici astăzi, cum se poate să vină un Român din Săcuime, într'o regiune curat românească şi să înceapă lupta românească. Pentrucă Ioan Colan în cei vreo 20 ani şi mai bine cât a stat în Branul nostru, n'a fost numai un negustor.

Acest om mărunt de stat şi neastâmpărat a fost un înălţător exemplu de muncă şi faptă românească alături de figurile frumoase ale negustorilor brăneni : Nae Pivaru, Aldea etc.

Un adevărat îndrumător şi sfătuitor al ţărănimii brănene. Era prezent la toate manifestaţiile româneşti. La serbările ţărăneşti, unde se simţea la largul lui, întotdeauna imprima, aşa cum numai el ştia, o notă de frumoasă înfrăţire românească.

In anul 1910, în primele alegeri de deputaţi cu candidaţi români, în judeţul nostru — atunci Făgăraş — nu avea drept la vot, dar era la treabă.

Tot cam în vremea aceea deputaţii români din Parlamentul unguresc şi alţi fruntaşi au convocat poporul românesc din ţara Bârsei la o adunare. I. Colan împreună cu prietenii lui era prezent. Prin anul 1911, la o serbare se cânta „Pe-al nostru steag". Fiind de faţă şi autorităţile de pe atunci s'a cântat cu „Scumpa noastră monarhie", ca, după plecarea lor, să înceapă el un „Pe al nostru steag", deastădată cu „Scumpa noastră Românie", de răsunau văile Branului.

In lupta românească de atunci a fost întotdeauna la datorie, în primele rânduri. De aceea toţi îl iubeau şi stimau.

A venit anul 1914. I. Colan a trebuit să plece şi el. Familia i-a fost internată în lagărul din Sopron. In 1918 s'a reîntors în Ardeal ca voluntar. Şi a început munca de unde a lăsat-o.

Când credea c'a învins a fost înfrânt sufleteşte ca mai toţi cei ce au luptat şi crezut ca el.

Ne-am întâlnit de multeori în România Mare. Avea în suflet o durere. N'a văzut ce a visat. Politicianismul pervertise şi sufletele celor buni.

Astăzi s'a astâmpărat, s'a liniştit. Dispariţia lui nu s'a băgat de seamă.

Lumea nu are vreme să se ocupe şi de un biet negustor fără nume răsunător şi fără averi acumulate.

Lui I. Colan care şi-a făcut datoria în vieaţă, ca un adevărat român, îi păstrăm eternă amintire.

G. E.

refugiat la Londra voia să pună mâna pe coroana ungară, ascunsă în jurul Orşovei. Fostul premier, Bartolomei Szemere, o desgroapă însă cu ajutorul grănicerilor şi serezanilor din regimentul româno-bănăţean. Pentru aceste fapte sunt decoraţi ofiţerii şi trupa românească. Ei salvează deci coroana Sf. Ştefan din mâna uzurpatorului revoluţionar.

Dar am putea cita şi alte capitole tot atât de frumoase şi evocatoare.

D-l Marchescu din a căruia bunăvoinţă au apărut părţi întregi ale acestui studiu în „Gazeta Transilvaniei" în anul trecut, poate avea conştiinţa împăcată că a făcut o treabă şi *bună şi românească,* iar cei ce-l vor citi vor avea satisfacţia şi plăcerea cititului unui studiu de mare valoare istorică şi naţională.

Citiţi cel mai vechiu ziar

Gazeta Transilvaniei

Eroismul Ostaşului Român

de **Nic. Bârsan**

O mare fază a operaţiunilor armatei române şi germane s'a terminat prin strălucitele victorii dela Kerci şi Charkov.

Eroica acţiune a armatei române, condusă de Generalul *Cornellu Dragalina,* ne încununează cu laurii victoriei.

Pe câmpiile nesfârşite ale Rusiei bolşevice, fapta vitejiei ostaşului nostru a uimit, prin măreţia ei, o întreagă lume.

Se topesc şi hulitorii în faţa acestor adevăruri, ce nu pot fi legate şi zăgăzuite.

Comunicatele comandamentului german, ordinele de zi pe armată, distincţiile acordate ostaşilor noştri, vitejia faptelor de jertfă pecetluite prin sânge şi abnegaţie, dovedesc din destul nedesmintitul eroism al ostaşului român.

Este tradiţia noastră istorică şi conştiinţa dreptăţii româneşti.

Dar sângele vărsat şi flacările rugului pe care au ars aceste jertfe, vor avea darul să lumineze timpul ce vine, vărsând în el duh nou de vieaţă, care să împiedece orice încălcare de pământ românesc.

Legea firii neamului nostru nu poate fi răsturnată, aşa precum nici cuvântul lui Dumnezeu nu se leagă.

Zadarnic a fost şi este încercarea cârmuirii vrăjmaşe de a opri răspândirea miresmei simţirii româneşti : căci dacă trupeşte oamenii pot fi puşi la oprelişti, ferecaţi în lanţuri, aruncaţi în temniţe sau ucişi de anumiţi agenţi, în privinţa sentimentului de dreptate românească, adevăr ce trăeşte prin el însuşi, ori câte zăgazuri i-ar opune, el le sfarâmă şi trece năvalnic, rodind fapte de preţ, ca cele prezente.

Este şi va fi zdrobirea şi risipirea celor mândri, în cugetul inimii lor, de către neamul nostru de viteji.

Armata noastră, îngerul păzitor al poporului românesc, ce creşte prin jertfă la triumful românismului, este dovada cea mai puternică a eroismului moral de care este stăpânită.

Ca o lumină nestinsă ea aduce mângâierea în aceste timpuri de restrişte, preînchipuind nădejdea hotărîtă că necontenit veghează dreptatea dumnezeiască peste destinul neamului românesc.

Alba Iulia, cetate a răstignirii şi învierii noastre, va deschide larg porţile pentru a-i primi în ziua care vine.

Eroismul lor zideşte chiag de credinţă pentru toate sufletele acestei naţii.

Biruinţele lor se aprind ca un far de lumină la răscruce de veacuri.

Ne adunăm în jurul acestei lumini a inspiraţiei noastre, pentru întărirea în credinţă şi forţa în luptă.

Braţul vredniciei lor a tăiat şi va mai tăia şi scurta pofta de cucerire a duşmanilor vecini.

Şi atunci pământul se va sgudui din nou sub picioarele mulţimii noastre, iar văzduhul se va cutremura de strigătul ; Trăiască Armata României Mari.

Acesta-i gândul românesc ce stăpâneşte pretutindeni, aceasta-i lumina, dreptatea şi drumul viu al conştiinţei noastre, ce se îndeplineşte.

DUMINECA

„Veniţi după Mine“

(*Mat. IV, 19*).

Aşa au fost chemaţi sfinţii apostoli să urmeze Domnului: prin cuvânt cald şi nemeşteşugit.

Dealtfel nu i-a ales din trufaşa Iudee şi nici din Samaria cea necredincioasă, ci din urgisita şi îndepărtata Galilee.

N'a ales cărturari din Ierusalim, pentrucă erau corupţi şi perverşi, n'a chemat în ajutor nici înţelepţii şi cărturarii norodului, înţeleniţi în rele.

Nu, fiindcă aceştia s'ar fi îndupleca cu greu ca să urmeze Domnului.

Tocmai la ţărmul lacului Genizaret — marea Tiberiadei — vine Mântuitorul nostru Isus Hristos şi alege primii Săi ucenici.

Ei sunt pescari, curaţi la suflet ca şi marea Galileei, unde-şi istoveau puterile.

Din doisprezece, unsprezece au fost din Galileea. Numai unul a fost iudeu şi acesta l-a trădat. Erau oameni de rând: lucrători şi pescari. Cel mai învăţat era vameş. Nu se putea nici unul lăuda cu înţelepciunea veacului. Fiul lui Dumnezeu nu se rezema însă pe puterea şi înţelepciunea lor.

Cu toate acestea, „ei erau un fel de marmoră nepătată, tăiată din sânul poporului“, din care Hristos, Domnul nostru, a dăltuit urmaşii Săi, mărturii de foc ale harului de sus.

In istoria lumii n'au păşit în luptă niciodată două puteri atât de nepotrivite ca păgânismul cel vechiu şi creştinismul cel tânăr, Statul roman şi biserica creştină.

Vechiul păgânism umplea statul şi familia, căminul şi cultura, şi în curs de atâtea veacuri se înrădăcinase adânc în sufletul norodului.

Biserica lui Hristos nu era sprijinită de oameni, „nici de atotputernicia statului, nici de comori, nici de artă, nici de ştiinţă“; vedem o mică comunitate, alcătuită de oameni fără iscusinţă, din pescari, din vameşi din împletitori de corturi, care nu se puteau lăuda decât cu Isus Hristos, şi Acela răstignit pe cruce.

Cum au biruit apostolii Domnului? Care a fost arma lor neînvinsă?

Ei au mărturisit pe Hristos cu putere. Nu mai trăiau pentru ei, ci toată vieaţa şi cuvântul lor îl dăruise Domnului. Şi-au părăsit căscioara şi căminurile lor şi au rămas statornici Domnului chiar în prigoana cea mare şi în chinul morţii, după pilda blândului Învăţător.

„Veniţi după Mine“, le-a zis Domnul. Ei l-au ascultat şi au fost martori minunilor şi sfintelor lui învăţături. Chiar tainele cele mai ascunse, numai lor li-s'au destăinuit. L-au văzut plin de mărire, strălucind mai mult decât toţi oamenii şi îngerii şi înfruntând viforul mării.

Iar când L-au văzut umilit şi răstignit pe cruce, au înţeles că Fiul lui Dumnezeu de bună voie a primit cupa suferinţii. Domnul nu s'a împotrivit răstignirei, ci i-a uimit prin puterea şi iubirea Sa de oameni.

Sfinţii apostoli L-au urmat şi L-au mărturisit în lume. Credinţa în Fiul lui Dumnezeu i-a mântuit.

„Veniţi după Mine“, ne chiamă cuvântul cald şi nemeşteşugit al Domnului.

Insă noi nu-L ascultăm, ci ne încurcăm în socoteli mărunte, purtând desnădăjduiţi povara vremii.

Ne sbatem în neputinţa şi ura noastră, urzind păenjenişul blestemat al necredinţei noastre.

Nesocotim cuvântul Domnului, care ne chiamă din pragul sfintelor altare. Il lăsăm să răsune zadarnic, să se piardă în pustiu.

Alte glasuri urmăm. Ele însă ne amăgesc şi ne pierd.

Urmaţi Domnului, întocmai ca sfinţii Lui ucenici.

E calea cea dreaptă şi cuvântul Păstorului cel bun.

Veniţi la El! Singurul ne poate isbăvi.

Pr. Ioan Scurtu

Medicul NOSTRU

Apendicita

de **Dr. Valeriu Stinghe**

Este o boală care adeseori privită de oameni cu prea multă indiferenţă, este cauza unor consecinţe grave, chiar mortale. Este o boală perfect vindecabilă în câteva zile, încât e aşa zicând stupid să mori de o apendicită. Este o boală care atinge toate vârstele şi toate clasele sociale, aşa că socotesc nimerit să reţin atenţia cititorilor noştri prin cele câteva rânduri de mai jos asupra acestei boale, destul de frecventă în lumea celor bolnavi.

Apendicita este inflamaţia apendicelui ileocecal. Prin apendice ileocecal înţelegem o prelungire îngustă a unei părţi a intestinului gros, a cecului la nivelul unde se uneşte intestinul gros cu cel subţire în partea dreaptă a abdomenului.

Este de formă cilindrică, subţire, ca un vierme, din care cauză se mai numeşte şi apendicele vermicular. Are o lungime de 4—12 cm. şi o cavitate foarte strâmtă. Extremitatea liberă care atârnă în abdomen este închisă.

Cauza apendicitei încă nu este bine determinată. Unii afirmă că ar fi vorba de o inflamaţie sub influenţa germenilor microbieni, aşa cum se produce o amigdalită spre exemplu, alţii afirmă că ar fi propagarea unei inflamaţii dela intestinul gros la apendice, alţii o atribue pătrunderii în apendice a vreunui vierme (limbric) sau unui calcul (pietricică), sau vreunui sâmbure de măr, pară, strugure etc. Unii o pun în legătură cu anumite boale infecţioase cum ar fi: gripa, febra tifoidă etc.

Semnele bolii. De cele mai multe ori apendicita începe brusc printr'o durere mare în flancul drept al abdomenului, prin vărsături, greaţă, accelerarea pulsului, urcarea temperaturei, peretele abdominal fiind foarte dureros la presiune în partea dreaptă.

Temperatura se tot ridică până la 39°, limba este încărcată, bolnavul este constipat. Dacă apendicita se termină cu bine, atunci aceasta se întâmplă în 5—8 zile, şi atunci toate semnele de mai sus dispar.

Dacă însă boala îmbracă dela început o formă gravă, atunci temperatura progresează până la 40°, starea generală este foarte gravă, abdomenul este balonat, apendicele face puroiu, care e cauza unei infecţii generale sau unei peritonite generalizate, prin perforarea apendicelui; ambele complicaţii mortale.

Sunt cazuri când apendicita începe ca o apendicită obişnuită, însă în 24-48 ore ea se transformă într'o peritonită generalizată, mortală.

Apendicita este cauza unor complicaţii destul de serioase.

Aşa avem acele complicaţii extrem de serioase, cum este septicemia şi peritonita generalizată. Apendicita mai poate da un abces al ficatului, pleurezie dreaptă seroasă sau purulentă.

Apendicita îmbracă diferite forme după vârstă şi sex. La copii durerile abdominale sunt minime, în schimb fenomenele generale, temperatura, starea generală, sunt grave, ceea ce face s'o confundăm cu o enterită, cu o febră tifoidă. La bătrâni, invers, fenomenele generale sunt mai uşoare, în schimb simptomele abdominale sunt mai accentuate.

La femei apendicita uneori este greu de diagnosticat, semnele ei confundându-se cu acelea ale unei inflamaţii a trompei şi ovarului drept (anexită dreaptă) sau cu ale unei sarcini extrauterine drepte.

Mai avem o formă de apendicită zisă *cu recidive*, caracterizată prin aceea că după un prim atac de apendicită, care se vindecă, survin la răstimpuri mai mari sau mai mici alte atacuri.

Apendicita este o boală care se vindecă în mod spontan în foarte multe cazuri, are însă un pronostic îngrijorător pentrucă de multeori după o criză de apendicită urmează altele, care pot fi mortale. La copii, moartea poate fi precoce, din cauză că copiii fac uşor peritonită generalizată. La bărbat mortalitatea este de 2 ori mai mare ca la femei.

Tratament. In apendicita acută aşezăm bolnavul în pat, îi imobilizăm intestinul prin calmante opiacee (injecţie de morfină), aplicăm punga cu ghiaţă pe abdomen în regiunea apendicelui şi prescriem dietă alimentară absolută care constă din apă cu bucăţele de ghiaţă, alimentaţie lichidă. Ne vom feri de purgative, greşeală pe care o comit mulţi profani, prin care se agravează boala. Cu tratamentul de mai sus de cele mai multe ori criza de apendicită trece.

Tratamentul suveran însă al acestei boale este cel chirurgical, care constă în extirparea apendicelui, pe care chirurgul o face fie cum se zice „la rece“, adică între două crize de apendicită, fie imediat ce s'a pus diagnosticul de apendicită.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ingrijirea culturilor de legume în timpul verii

In anul acesta, din cauza ploilor ce s'au ţinut lanţ în luna Aprilie, în cele mai multe locuri s'a întârziat cu facerea sămănăturilor în grădinile de legume. Pe de altă parte, tot din cauza ploilor, buruienile au avut condiţiuni prielnice de desvoltare, din care cauză multe semănături sunt ameninţate de a fi înnăbuşite.

Pentru a ajuta creşterea legumelor, adică pentru a le sili să ne dea recolte cât mai mari, aceste culturi trebuesc îngrijite astfel:

1. De îndată ce au început să răsară zarzavaturile, pământul dintre rânduri trebue lucrat cu săpăliga pentru a-l afâna şi a distruge buruienile.

Dacă se întârzie cu această lucrare, cantitatea de recoltă scade foarte mult, deoarece plantele înnăbuşite rămân firave şi nu mai cresc în mod normal.

2. Straturile cu răsaduri de varză, roşii, vinete, ardei etc. trebuesc prăşite după ce răsadurile se înrădăcinează bine şi se ridică (cam 5—6 zile după plantare).

3. Prăşilele se repetă în cursul verii de 4-5 ori şi se fac la adâncimea de 5—7 cm. Intre o prăşilă şi cea următoare pot trece 15—20 zile. Acest timp dintre 2 prăşile e mai mic dacă pământul e greu, şi dacă e copleşit de buruieni.

4. Printre lucrările necesare în grădina de legume se numără şi distrugerea scoarţei, care se formează mai ales după ploile repezi. Dacă se lasă asemenea scoarţă, legumele se desvoltă anevoios.

5. Odată cu prăşitul sau distrugerea scoarţei printre rânduri trebuesc plivite toate buruienile ce cresc pe rând printre legume.

Buruienile sunt foarte vătămătoare pentru toate legumele, dar mai ales pentru acele ce se înmulţesc prin seminţe (morcovi, pătrunjel, ceapă, sfeclă etc.) în deosebi imediat după răsăritul lor.

6. Plivitul şi prăşitul culturilor se poate opri atunci când frunzele plantelor dintr'un rând se ating de frunzele plantelor din rândul alăturat.

Teiul

După **Wilhelm Müller**

La poartă stă fântâna
Şi teiul înflorit,
La umbra-i răcoroasă
Adesea-am adormit,

Şi nu odat' acolo
Visat-am dulce vis;
In scoarţa lui eu multe
Cuvinte dragi am scris.

Şi-acum în miez de noapte
Pe acolo am trecut,
Din vârfuri şi din ramuri
Şoptea neîntrerupt:

„Intoarce-te la mine
Tovarăşul meu drag,
Aci-ţi găseşti odihna,
Nu mai umbla pribeag“.

De vânturi reci şi aspre
Ce 'n faţă m'au isbit
Din mersul meu 'nainte
Nu m'am lăsat oprit.

Acum, deşi departe,
Aud foşnind mereu:
„Intoarce-te la mine
Te iau sub scutul meu!“

Sapho Gillet

Donaţiunea Cluceru

Subsemnaţii, Sonia şi Radu Cluceru, domiciliaţi în Bucureşti, Bulevardul Elisabeta No. 49, donăm Asociaţiunei Culturale „Astra“, Braşov, o colecţie de tablouri ale Pictorului Mişu Popp, compusă din 22 bucăţi:

No. 1. Tatăl Pictorului
„ 2. Auto-Portret
„ 3. Extaz
„ 4. Anotimpurile
„ 5. Portretul D-şoarei Frank (Braşov)
No. 6. Portret. (Iancovici, negustor din Braşov)
No. 7. Portret. (Cap de ţăran)
„ 8. Portret. (Jules Michelet)
„ 9. Portret. (Edgard Quinet)
„ 10. Portret. (Vasile Alecsandri) miniatură
No. 11. Portret. (Ion C. Brătianu) miniatură
No. 12. Portret. (Zaharia Antonescu, profesor-Ploeşti)
No. 13. Portret. (Semnat 1877)
„ 14. Pe dos: (*Lacul Sfânta Ana-Braşov*)
No. 15. Sărbătoare la Poiana
„ 16. Peisaj. (*In extrema dreaptă, Casa Pictorului*)
No. 17. Peisaj
„ 18. Peisaj
„ 19. Flori
„ 20. Moartea unui Legionar Roman (Desen)
No. 21. Moartea Cleopatrei
„ 22. România Triumfală.

Sonia şi Radu Cluceru

Citiţi „Gazeta Transilvaniei“

„Gazeta" şi Memorandul

de **A. A. Mureşianu**

Continuare din pag. 1-a

lui" — căci dreptul de peţionare la capul statului, fiind înscris în constituţie, nu forma în sine o ilegalitate — *au lipsit tocmai adevăraţii iniţiatori ai lui, care în conferinţele naţionale anterioare stabiliseră planul de acţiune şi condiţiile principale de pregătire care să poată duce la un rezultat victorios.*

S'a afirmat că ideea Memorandului ar fi luat naştere în conferinţa dela 1881, în care s'a pus temelia „Partidului naţional unitar al Românilor din Transilvania şi Ungaria". Aceasta nu corăspunde adevărului. Conferinţa dela 1881 n'a hotărît redactarea unui Memorand către tron, ci numai a unui memoriu informativ pentru străinătate, care a şi fost compus şi tipărit la 1882, în mai multe limbi europene, având de autor principal pe Gh. Bariţiu, secretarul de atunci al Asociaţiunii transilvane. Asupra acestui fapt găsim precizări importante în „Gazeta Transilvaniei" din 1892. Vorbind despre un „raport asupra situaţiei politice din Transilvania", apărut în ziarul „Allgemeine Zeitung" din München, Gazeta scrie în numărul ei dela 13 Februarie al acelui an între altele: „Susţine corespondentul foaiei germane, că încă în prima conferinţă, dela 1881, ar fi decis să se predea un memoriu monarhului şi că conferinţa dela 1890 ar fi urgitat prezentarea lui. O afirmare este mai neadevărată decât cealaltă. *Conferinţa dela 1881 nici pomenire n'a făcut despre un memoriu la Coroană,* ci a decis a se compune un memorand „numai pentru publicitate".

Tot „Gazeta Transilvaniei" ne dă în numărul ei al 63-lea din 1892 şi următoarele lămuriri importante cu privire la originea Memorandului:

„Ideea de a ne adresa noi Românii asupriţi *a male informato ad melium informandum principem...* a fost discutată mai întâi în coloanele Gazetei Transilvaniei la începutul anului 1885 în douăsprezece articole întitulate: „Românii, Tronul şi opinia publică". Organul nostru a examinat cu deamănuntul şi din toate punctele de vedere ideea unei eventuale adresări la capul statului şi a desfăşurat un program bine precizat în această chestiune, pe temeiul politicii noastre naţionale opoziţionale".

Aceste articole care au făcut o profundă impresie nu numai asupra publicului românesc din Transilvania, ci şi asupra bărbaţilor de stat ai României, se sfârşeau cu cuvintele: *„Să pregătim deci marea petiţiune la Coroană!"*

Autorului acestui apel către neam care nu era altul, decât directorul Gazetei, D-rul în drept Aurel Mureşianu, i se datoreşte şi primul pas pentru înfăptuirea practică a lui, căci el a fost acela care, a stăruit ca membru al Comitetului naţional central, în conferinţa ţinută de acesta la Sibiu în 1887 ca să se decidă înaintarea Memorandului, luându-şi tot el asupră-şi şi însărcinarea pregătirii proiectului lui, însărcinare pe care şi-o luă tot atunci şi fruntaşul avocat clujan Iuliu Coroianu.

Imprejurările politice nefavorabile şi regretabilele disensiuni şi rivalităţi ivite în mijlocul fruntaşilor poporului românesc din monarhie, chiar pe tema Memorandului, au împiedecat şi amânat însă realizarea lui până în anul 1892, când noul Comitet ales atunci, — în care nu mai rămăseseră, decât cinci din cei treizeci de membri vechi ai lui, — şi noul lui preşedinte Ioan Raţiu îşi lua sarcina prezentării lui în faţa tronului, prezentare despre care se ştie că a fost zădărnicită de guvernul maghiar, care a pornit apoi şi acţiune penală împotriva Comitetului pentru publicarea lui.

In epoca de persecuţii care a urmat, „Gazeta Transilvaniei" a continuat lupta ei pentru restabilirea solidarităţii naţionale şi ridicarea moralului poporului nostru, contribuind prin directorul ei, şi în marele proces pentru Memorand, care a decurs în faţa Curţii cu juraţi din Cluj în zilele de 7—25 Mai 1894, la „susţinerea unui nivel mai înălţat al lui, cerând în conferinţa apăratorilor ca aceştia „să-şi validiteze înainte de toate dreptul de limbă", adică dreptul de a pleda româneşte recunoscut de „legea de naţionalitate" a lui Francisc Deák dela 1868, căci „n'am venit la Cluj să facem dietă ungurească"... „Această linie de purtare a fost adoptată de apărători; chiar şi avocaţii, care erau în majoritate, au pledat româneşte, până ce au fost ameninţaţi cu amende mari şi cu disciplinarea". (cf. Volumul jubilar al Gazetei Transilvaniei, 1838—1908).

Chiar şi celebra „Declaraţie" a lui Raţiu, citită de acesta în ziua ultimă a procesului se datoreşte iniţiativei directorului Gazetei Transilvaniei, de către care a fost compusă în colaborare cu nestorul avocaţilor apărători, valorosul luptător naţional Aurel Isac, tânărul şi entuziastul Amos Frâncu şi cu reprezentantul la proces al Ligii Culturale, fruntaşul politic din Ţară Ion C. Grădişteanu.

Acest fapt ni-l confirmă şi o scrisoare inedită, adresată în 1928 cu prilejul jubileului de 35 ani al Memorandului de Aurel Isac lui Teodor Mihali, scrisoare care se găseşte în colecţia noastră şi în care se spune din cuvânt în cuvânt: „Declaraţia lui Raţiu n'a fost făcută nici de el, nici de Grădişteanu ci de Aurel Mureşianu, împreună cu acesta (Grădişteanu) cu Amos Frâncu şi cu mine". Intr'un interview, acordat tot atunci ziarului „Epoca" din Bucureşti, din 7 Febr. 1929, Ion Grădişteanu uită să amintească pe Aurel Isac, înlocuindu-l cu Iuliu Coroianu, care, ca acuzat, n'a făcut decât legătura cu comisia care a compus declaraţia. „Declaraţia lui Raţiu — spune Grădişteanu — a fost făcută de un comitet compus din Aurel Mureşianu, Iuliu Coroianu, Amos Frâncu şi mine...."

Acesta este adevărul asupra originii Memorandului şi a rolului Gazetei Transilvaniei din această epocă frământată a istoriei noastre, a Gazetei care scria în numărul ei dela 28 Aprilie 1894 că „procesul Românilor din monarhia habsburgică este foarte vechiu; *el nici nu începe, nici nu se va sfârşi cu procesul Memorandului".*

———

ZIUA DOMNULUI

Tot mai mult se accentuiază, că vieaţa creştinească decade, zelul creştinilor scade şi moralitatea începe să dispară. Acesta e adevărul şi acest adevăr explică criza morală, prin care trece omenirea. E bine să căutăm motivul în vieaţa sufletească, pe cale de a se pierde.

Adevăratul motiv al crizei morale trebue căutat în nerespectarea zilei Domnului, în neţinerea Duminecilor. Ne-am obişnuit să vedem în Duminecă ziua potrivită pentru orice, numai pentru aceea pentru ce e menită, nu o mai ţinem de potrivită. Petrecerile, balurile, ceaiurile dansante şi diferitele conveniri le punem pe Sâmbătă seara, când putem sta până după miezul nopţii, sau până de către ziuă, pentru ca apoi din Duminecă să facem noapte.

Unele întreprinderi, mai cu seamă fabricile mari, nu încetează lucrările nici Dumineca, trebuind unele echipe de lucrători, conducătorii lor şi o parte a personalului de serviciu să stea Dumineca în uzină, ca să muncească şi să supravegheze şi controleze. Multe servicii şi birouri au serviciu şi Dumineca înainte de masă. Bodegi, crâşme, restaurante sunt deschise şi Dumineca ziua întreagă, tot aşa debitele de tutun şi cofetăriile. Unde mai pui, că tot pe Dumineca sunt rânduite şi alte lucrări şi — şi însemnaţi bine! — sunt rânduite pe Dumineca înainte de amiazi. Dumineca şi iarăşi Dumineca e reclamată pentru fel şi fel de lucrări şi servicii, numai pentru lucrarea şi serviciul, pentru care e menită nu e lăsată. Dumineca e menită să fie cinstită lui Dumnezeu, care cinste se arată cu deosebire prin cercetarea sf. biserici şi ascultarea sfintei liturghii. Pentru întrebuinţarea Duminecii spre alte scopuri, decât acela pentru care a menit-o Ziditorul lumii, invocăm multe motive de oportunitate, mai cu seamă motive economice.

In cartea cărţilor, în Sf. Scriptură citim: „Şi a sfârşit Dumnezeu în ziua a şeasea lucrarea sa, pe care a făcut-o, iar în ziua a şaptea s'a odihnit de toate lucrurile sale pe care le-a făcut".

(Facerea 2. 2. 3). Dumnezeu nu numai, că ne-a dat pildă, ci a cerut expres sfinţirea zilei a şaptea, când a dat cele zece porunci, care au fost, sunt şi vor fi fundamentul vieţii morale a omenirii. Nu poate să fie cineva om de omenie, fără respectarea Decalogului. Noi, în şcoală, am învăţat porunca aceasta aşa: „Adu-ţi aminte să sfinţeşti ziua Sâmbetei, care în Legea nouă este Dumineca", sau „Adu-ţi aminte să sfinţeşti Ziua Domnului". Să auzim însă, cum s'a rostit porunca aceasta de Dătătorul ei.

„Lucrează şase zile şi fă-ţi în acelea toate lucrurile tale. Iar ziua a şaptea este odihna Domnului Dumnezeului tău: să nu faci în acea zi niciun lucru nici tu, nici fiul tău, nici fiica ta, nici sluga ta, nici slujnica ta, nici boul tău, nici asinul tău, nici orice dobitoc al tău, nici veneticul care se află în porţile tale".

Acestea le-a grăit Domnul către Jidovi, nu către creştini. Să nu trecem însă cu vederea, că Isus Hristos a zis: „Să nu gândiţi, că am venit să stric legea, sau profeţii: nu am venit să o stric ci să o perfecţionez" (Mat. 5. 17). Isus a mutat numai ziua odihnei de Sâmbătă pe ziua întâia a săptămânii, pentru că „Fiul omului e domn şi Sâmbetei".

Avem dar o lege dată de Dumnezeu, nu de oameni, pentru a sfinţi o zi şi a o folosi ca zi de sfinţire sufletească şi de odihnă trupească. Sf. Ioan Gură de aur ne spune: „Să gândim, că porunca Duminecii e numai o dovadă de bunătatea lui Dumnezeu, pentrucă ne asigură odihna trupului şi pacea sufletului. O săptămână are 168 de ore şi din acestea şi-a rezervat pentru sine aproape numai o oră. Cine ar îndrăzni să i-o retragă? Numai dacă ţinem Dumineca, putem spera succese şi în afacerile noastre materiale".

Rousseau era de părere, că dacă vrem, ca poporul să fie harnic şi sârguincios, să-i aranjăm sărbători, pentru că în zilele următoare va suplini din belşug ziua pierdută prin muncă bine şi repede îndeplinită.

S. Ambroziu scrie: „Cei care caută îmbogăţirea Dumineca, află mulţime de păcate", iar Ludovic de Granada zice: „Cea mai mare pedeapsă pe care o lasă Dumnezeu asupra călcătorilor Duminecilor e, că-i lasă să se cufunde în robia păcatelor". Ce adevăr mare se cuprinde în aceste cuvinte!

Societatea, Statul şi Familia pentru a putea propăşi au lipsă de oameni morali şi religioşi. Oamenii morali şi religioşi fără o practică religioasă nu pot exista. Şi pentru practica religioasă avem Duminecile cu ascultarea sf. Liturghii.

Ascultarea sf. Liturghii din Duminici şi sărbători e păretele despărţitor între adevăraţii şi falşii creştini, e dovada cea mai strălucită a creştinismului nostru. In noua ordine, care va urma după înfricoşatul războiu, la care luăm parte şi noi, România va trebui să se aşeze pe temelia tare a creştinismului, care ne-a apărat şi ne-a păzit în lungul veacurilor. Dar un creştinism sincer, pe care îl vom dovedi prin respectarea zilei Domnului şi prin o vieaţă după legile Lui.

Octavian Popa

———

De prefutindeni

Aventurile Baronului von Münchhausen transpuse pe ecran

Cine nu-şi aminteşte de minunatele aventuri ale Baronului von Münchhausen care au constituit una din lecturile favorite ale copilăriei şi adolescenţei noastre. Una din marile case de filme germane transpune pe ecran aceste aventuri în studiourile din Babelsberg. Filmul care va fi complet în culori, se bucură în regia lui Josef von Baky, iar figura Baronului Münchhausen va fi evocată de Hans Albers (RDV).

Colaborarea dintre film şi radiofonie

Postul de emisiune Kiew va transmite curând aşa numite emisiuni ale timpului. In cadrul acestora se vor face comparaţii între metodele de administraţie şi economie sovietice şi munca organizatorie germană, se vor da reportaje asupra activităţii oficiilor de administraţie germane, întreprinderi economice şi agricole. Societatea de filme Ucraina va acompania autocamioanele postului de emisiune şi va reţine în imagini ceeace se transmite prin eter în cuvinte.

Corul copiilor din Viena La Paris

Intr'o mare uzină a industriei de automobile franceze din Paris, corul „copiilor din Viena" a dat un concert, care a fost urmărit cu viu interes de mii de muncitori ai întreprinderii, care au asistat venind direct de pe şantier.

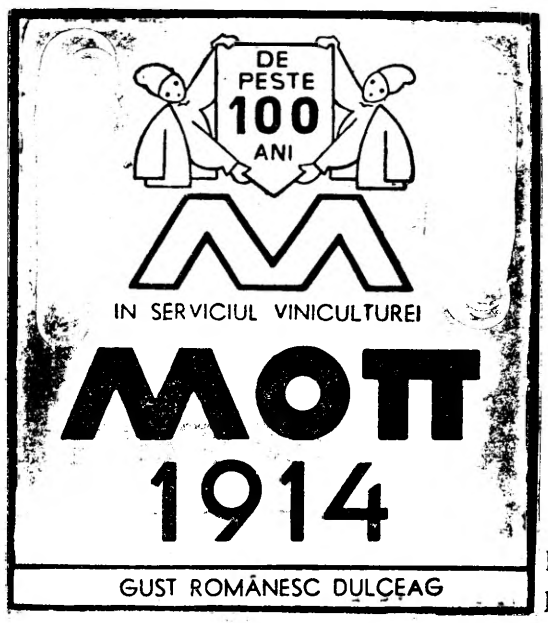

Cinema „Astra"

Dela 9 Iunie

va rula filmul

TINEREŢE

Un film al fericirei, dragostei de viaţă şi umorului

Cu: HANNELORE SCHROTH
ROLF MOEBIUS
ERIKA von THELLMANN
WALTER STEINBECK

Regia: **Roger von Norman**
Muzica: **Wolfgang Zellor**

INGINER GRIGORE V. Z. RUSU

Birou de studii şi construcţii. Lucrări publice.

Execută orice fel de lucrări de construcţii

Telefon 39 00 BRAŞOV

Informaţiuni

D-l Aurel Marin premiat de Academia Română

Comunicăm cu mare bucurie cititorilor noştri că d-l căp. Aurel Marin, colaboratorul nostru literar, a obţinut premiul Adamache, cu volumul de poezii „Insemări despre lume, prieteni şi moarte".

Îi transmitem şi pe această cale urările noastre de bine. Se pare că d-l Marin desminte proverbul: „inter arma silent musae".

*

Mulţumită publică

Liceul comercial „Andrei Bârseanu" şi liceul comercial de fete au organizat în ziua de 17 Mai a. c. un frumos festival în sala teatrului „Astra".

Beneficiul realizat a fost de Lei 22.327, şi a fost donat Comitetului municipal al Consiliului de Patronaj în favorul operelor sociale.

Patrioticul şi samariteanul gest făcut de aceste licee aduce laude atât elevilor şi elevelor acestor licee, cât şi profesorilor educatori ai acestorra.

Preşedinte *Dr. Sever Pop*

*

Mare interes pentru reprezentaţiile Operei Române

Anunţul sosirii Operei din Bucureşti ca oaspe al oraşului nostru în zilele de 17—21 Iunie a stârnit mare bucurie în sânul publicului braşovean.

Să nu scape nimeni această ocazie rară! Biletele se găsesc la agenţia Băcilă din str. Regele Mihai Nr. 26. („Colectura Ardeleană").

*

Salariile minimale ale lucrătorilor necalificaţi

Ministerul muncii a reglementat salariile lunare minimale ale muncitorilor necalificaţi din industrii şi comerţ, precum şi felul majorării salariilor dela 1 Aug. a. c. pentru orice categorie de salariaţi, după regiuni.

A. *In regiunea I-a* (Bucureşti, Braşov, Ploeşti, Sibiu şi Timişoara) a) 3600 lei pt. bărbaţi, b) 2700 lei pentru femei, c) 1800 pt. copii dela 14-18 ani.

B. *In regiunea II-a* (Alba-Iulia, Arad, Bacău, Brăila, Câmpina, Câmpulung, Muscel, Craiova, Focşani, Galaţi, Giurgiu, Iaşi, Lupeni, Petroşani, Piteşti, Reşiţa, Sinaia, Târgovişte, Turda, Cetatea Albă, Bălţi, Chişinău, Cernăuţi, Beiuş), a) 3250 lei pt. bărbaţi, b) 2450 lei pt. femei, c) 1650 pt. copii dela 14-18 ani.

C *In regiunea III-a* (localităţile neprevăzute la A. şi B) a) 2900 lei pt. bărbaţi b) 2150 lei pt. femei, c) 1450 lei pt. copii dela 14-18 ani.

Dela 1 Aug. a. c salariile minimale se sporesc precum urmează:

In regiunea I-a a) 5100 lei pt. bărbaţi, b) 3825 lei pt. femei şi c) 2550 lei pt. copii dela 14-18 ani.

In regiunea II-a a) 4600 lei pt. bărbaţi, b) 3450 lei pt. femei, c) 2300 lei pt. copii dela 14-18 ani.

In regiunea III-a a) 4100 lei pt. bărbaţi b) 3100 lei pt. femei, c) 2050 lei pt. copii dela 14-18 ani.

La salariile minimale se mai adaogă o alocaţie de 400 lei pentru fiecare copil sub 14 ani.

Salariile şi alocaţiile familiare mai mari decât cele prevăzute, ce se plătesc de către patron, nu vor putea fi reduse.

Diferenţele între salariile lunare minimale actuale şi între cele dela 1 Aug. a. c. se vor putea plăti şi în natură (alimente şi articole de primă necesitate).

Patronii nu au dreptul să ceară majorarea preţurilor de vânzare ale produselor în urma acestor ridicări de preţuri.

Salariile minimale individuale sub 3600 lei nu sunt supuse taxelor şi impozitelor.

de **Mardare Mateescu**

„Ardealul este istoria naţională însăşi"

Dăm în cele de mai jos după agenţia Rador fragmente din cuvântările ţinute la marile întruniri din Sibiu şi Răşinari.

Cuvântul tineretului *„Intoarcerea, obştei româneşti la matca adevărată. la toate brazdele întinderii româneşti*

Prezenţa Ardealului între hotarele ţării noastre însemnează de altfel însăşi existenţa acestei ţări.

Din Ardeal şi-a întins sâmburile etnic al românismului, cu veacuri înainte, braţele lui cuprinzătoare peste toate meleagurile carpatice de azi. Tot de aici pornesc azi şi impulsurile cele mai înflăcărate pentru realizarea misiunei istorice cu care rămânem datori unei generaţii care a luptat şi a biruit".

Din cuvântarea d-lui M. Antonescu

„Ardealul — a spus d-l prof. *Antonescu* vice-preşedintele Consiliului — *nu este pentru noi un pământ, un teritoriu, o provincie.*

Ardealul este istoria naţională însăşi.

Pe pământul Ardealului, în codrii Carpaţilor noştri de totdeauna, veac de veac, Neamul nostru a înseilat suferinţă de suferinţă, atunci când cotropirile asiatice deslănţuiau potopul lor de întuneric asupra bătrânei civilizaţii a continentului.

Ieri ca şi azi.

Din acelaşi creştet de vieaţă românească, din Carpaţii Ardealului a pornit descălecarea voevozilor noştri...

Tot aici în inima Ardealului, în Alba Iulia şi-a înfipt în istorie misiunea lui de ziditor al unităţii naţionale Mihai Viteazul, atunci când, împlinind un rost european de apărare creştină a civilizaţiei şi de unire cu împăratul german împotriva năvălitorilor, a aşezat pentru veacuri nu numai unitatea noastră creştină, dar însuşi sensul destinului nostru naţional.

De aceea, Ardealul nu este un pământ, o provincie.

ARDEALUL SUNTEM NOI TOŢI, ESTE ISTORIA NOASTRĂ, ESTE SUFLETUL NOSTRU INSUŞI. CEEA CE ESTE PĂMÂNTUL RINULUI CU TRADIŢIILE LUI, CU MITOLOGIA LUI PENTRU MARELE POPOR GERMAN, CEEA CE SUNT ŞI VOR RĂMÂNE MUNŢII BERCHTESGADULUI PENTRU LUPTĂTORII LUI ADOLF HITLER ESTE ŞI RĂMÂNE PENTRU NOI PĂMÂNTUL CARPAŢILOR NOŞTRI.

Iubim Ardealul şi cum o mamă îşi adoră pruncul pe care aducându-l pe lume i-a dat cea mai mare suferinţă, ne este scump Ardealul, pentru că el este leagănul suferinţelor noastre.

... Noi nu măcinăm cuvintele prin repetiţia lor nefolositoare şi nici nu le repetăm pentru a ne închipui numai aşa că credem în ele.

Lăsăm **altora** *să facă din cuvinte instrumente de vieaţă naţională. Noi nu participăm la istorie prin cuvinte, ci prin fapte, prin jertfă şi prin sânge.*

De aceea, misiunea noastră, destinul nostru în acest ceas românesc, vă rog să înţegeleţi că stă în mâna ostaşului român."

Din cuvântarea ţinută la Răşinari a I. P. S. S. Mitropolitului N. Bălan

Glasul bisericei a răsunat ca şi altă dată în mijlocul celor mai cumplite furtuni.

I. P. S. S. Mitropolitul *Bălan* a spus: *„De aici din preajma Carpaţilor, de lângă mormântul marelui conducător de neam, Andrei Şaguna, afirmăm cu neclintire* **drepturile Ardealului la libertate.**

Din toate exemplele trecutului, din frământata noastră istorie am învăţat că dreptatea şi libertatea unui neam stau în puterea dârzeniei şi a vitejiei fiilor ei, de aceea şi astăzi, noi participăm prin jertfe şi sânge la creiarea unei ere noi, bazată pe dreptate, izvorîtă din năzuinţa firească a fiecărui neam de a-şi uni laolaltă, pe toţi fii săi, în cuprinsul hotarelor statornicite de dovezile etnice indiscutabile. Luptăm fără şovăire, călăuziţi de înţelesul adânc al cuvintelor lui Mihail Kogălniceanu:

„Dreptatea nu piere; ca trupul lui Hristos, ea se poate îngropa, dar tocmai ca şi Hristos-Dumnezeu, ea va reînvia".

Citiţi
Gazeta Transilvaniei

Situaţia pe fronturile de luptă

După deplina victorie del Charkow, victorie care s'a revărsat în deplin asupra armatei române, ziarul *„Der Angriff"* se ocupă despre personalitatea generalului **Corneliu Dragalina**, comandantul corpului de armată român.

Numele şi faptele membrilor neamului Dragalina, au în istoria Românilor o deosebită rezonanţă. Comandant militar de seamă, care şi-a dăruit vieaţa patriei, în calitate de comandant al unei armate, în războiul mondial anterior, a fost şi tatâl actualului general. El alături de camarazii de arme germani, a condus la victorie un corp de armată român în bătălia dela Sud de Charkow.

Fiul este el însuşi astăzi un general cu mari însuşiri. A luptat în războiul trecut, având gradul de căpitan, ca şef al unei baterii, cu atâta însufleţire încât a dat de pe atunci dovadă că se află pe linia tradiţiei ostăşeşti a familiei sale, fiind decorat cu ordinul militar „Mihai Viteazul", cea mai înaltă decoraţie română, pentru a răsplăti vitejia şi capacitatea dovedită în împrejurări de mare primejdie.

Cariera militară a generalului **Corneliu Dragalina** *s'a caracterizat printr'o ascensiune rapidă date fiind însuşirile moştenite precum şi munca şi râvna depusă. Corneliu Dragalina a condus trupele la victorie deschizând în felul acesta drumul noii ordine europene.*

Ceea ce caracterizează actuala situaţie a frontului din sectorul Charkow, este o pauză, care poate fi considerată însă o fază pregătitoare în vederea viitoarelor şi apropiatelor operaţiuni.

In sectorul de Nord, au avut loc atacuri cu caracter local în urma cărora bolşevicii au avut pierderi în oameni şi materiale, precum şi pierderea unor însemnate poziţii cu caracter strategic.

In Oceanul Ingheţat forţele germane au scufundat numeroase vase încărcate cu armament destinat armatei lui Stalin.

Situaţia pe alte fronturi

In *Africa de Nord*, luptele continuă în deşertul Marmarica, în spaţiul dela Vest şi Sud de Tobruk. In zona Got el Ulaes a fost distrus un grup de forţe britanice după ce fusese încercuit de trupele germane şi italiene.

Aviaţia a fost şi ea destul de activă: cea britanică a bombardat regiunea Ruhr-ului, pierzând 59 de aparate, iar cea germană a bombardat regiunea oraşului Canterbury şi portul Irswich.

Pe teatrul de război din *China de Sud*, trupele japoneze au ocupat Tsung-Fa, important punct strategic situat la 75 km. Nord-Vest de oraşul şi portul Canton. Alte coloane japoneze au ocupat localitatea Wuwu, de pe fluviul Yang-Tse-Kiang.

In fine un fapt de mult aşteptat este şi cel al declarării războiului Axei de către Mexic, declarare voită de preşedintele Roosewelt. Se va vedea aportul militar pe care cel de al 10-lea stat din America latină care se află în război cu Axa, îl va aduce.

Frate Române,
Subscrie la
Imprumutul Reîntregirii României

Redactor responsabil
ION BOZDOG

Tipografia „ASTRA" Braşov, Str. Lungă Nr. 1.

BCU Cluj / Central University Library Cluj